

O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI TARMOG'INI YANADA RIVOJLANTIRISH VA MOLİYAVIY TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH IMKONIYATLARI

Ergashev Ibroxim Dilshod O'g'li
O'zbekiston Respublikasi Toshkent
Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisi

Hozirgi globallashuv va iqtisodiy o'zgaruvchanlik davrida O'zbekiston temir yo'llari tarmog'ini yanada rivojlantirish va moliyaviy texnologiyalarni qo'llash masalasi dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Temir yo'l tarmog'ida samarali boshqaruv tizimini yaratish va uni rivojlantirish strategiyalari tarmoqning uzoq muddatli barqarorligi va iqtisodiy samaradorligini ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Temir yo'l infratuzilmasini rivojlantirish uchun xodimlar salohiyatini oshirish, moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish talab etiladi. Ushbu maqolada temir yo'l tarmog'ini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan omillar va usullar tahlil qilinadi.

O'zbekiston temir yo'llarida samaradorlikni ta'minlash uchun asosiy mezonlardan biri xodimlar salohiyatini rivojlantirishdir. Xodimlarning bilim, tajriba va ko'nikmalarini oshirish temir yo'l tarmog'ining umumiy rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Tarmoqda malaka oshirish dasturlarini amalga oshirish, xodimlar uchun texnik va menejerlik ko'nikmalarini rivojlantiruvchi o'quv kurslarini tashkil qilish muhim o'rin tutadi. Shu bilan birga, xodimlarning ish faoliyatini muntazam baholab borish va ularni rag'batlantirish jarayonlarining samaradorligini oshirish zarur.

Motivatsiya tizimini kuchaytirish O'zbekiston temir yo'llarining samarali boshqaruviga xizmat qiladi. Samarali motivatsiya tizimi xodimlarning ishga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularning samaradorligini ko'paytirish uchun asos yaratadi. Tarmoqda mukofotlash dasturlarini ishlab chiqish, ish sharoitlarini yaxshilash va xodimlar uchun ijtimoiy kafolatlarni ta'minlash motivatsiya tizimini kuchaytirishning muhim tarkibiy qismlaridir. Bunday yondashuvlar temir yo'l tarmog'ining strategik maqsadlariga erishishda xodimlarning ishtirokini oshiradi.

Innovatsion yondashuvlar temir yo'l infratuzilmasini modernizatsiya qilishda va uning samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, raqamli boshqaruv tizimlarini qo'llash va avtomatlashtirilgan loyihalarni amalga oshirish temir yo'l tarmog'ining raqobatbardoshligini oshiradi. Temir yo'l tarmog'ida innovatsion yondashuvlarni amalga oshirish orqali xizmatlar sifatini yaxshilash va boshqaruv tizimini optimallashtirish imkoniyatlari yaratiladi. Buning uchun yangi texnologiyalarni joriy

qilish bilan birga xodimlarni doimiy ravishda o'qitish va ularning malakasini oshirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Ijtimoiy mas'uliyat temir yo'l tarmog'ining rivojlanishida muhim omillardan biridir. Xodimlar uchun qulay mehnat sharoitlarini yaratish, ijtimoiy dasturlarni kengaytirish va ekologik tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash orqali temir yo'l tarmog'ining ichki va tashqi imidjini mustahkamlash mumkin. Bunday yondashuvlar nafaqat jamiyat bilan mustahkam aloqalar o'rnatishga, balki barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, O'zbekiston temir yo'llarini yanada rivojlantirish va moliyaviy texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytirish tarmoqning samaradorligini oshirish va uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashga qaratilgan muhim strategik vazifa hisoblanadi. Mazkur yondashuvlar temir yo'l infratuzilmasining rivojlanishida asosiy poydevor bo'lib, uning xalqaro miqyosdagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, O'zbekiston temir yo'llari tarmog'ini rivojlantirish va moliyaviy texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlarini samarali tashkil etish tarmoqning barqaror rivojlanishi va uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlash uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Strategik rejalashtirish, xodimlar salohiyatini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish tarmoqning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, davlat tomonidan ko'rsatiladigan qo'llab-quvvatlash, moliyaviy yordam va qonunchilikni takomillashtirish orqali tarmoq boshqaruv jarayonini yanada samarali tashkil etish imkoniyati yaratiladi.

Davlat tomonidan temir yo'l infratuzilmasini rivojlantirish va moliyaviy texnologiyalarni joriy etish uchun ko'rsatiladigan qo'llab-quvvatlash tarmoqning strategik maqsadlariga erishishda muhim rol o'ynaydi. Xodimlarni o'qitish va qayta tayyorlash dasturlarini kengaytirish, ish sharoitlarini yaxshilash va malakali mutaxassislarni jalb qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi lozim. Bundan tashqari, xodimlar uchun rag'batlantiruvchi mexanizmlarni, jumladan, grantlar va stipendiyalarni joriy etish orqali ularning kasbiy rivojlanishiga ko'maklashish zarur.

Risklarni boshqarish va strategik rejalashtirish O'zbekiston temir yo'llarida boshqaruv samaradorligini ta'minlash uchun ajralmas qism hisoblanadi. Tarmoq faoliyatida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni oldindan tahlil qilish va ularga tegishli choralar ko'rish temir yo'l infratuzilmasining barqarorligini ta'minlaydi. Tarmoq rahbariyati strategik rejalashtirish orqali resurslarni yanada samarali boshqarishi, xizmat ko'rsatish sifati va iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilashi mumkin.

Shu bilan birga, temir yoʻl tarmogʻining uzoq muddatli muvaffaqiyati uchun innovatsion texnologiyalarni joriy qilish va boshqaruv tizimini doimiy ravishda takomillashtirish talab etiladi. Bu jarayon yangi texnologiyalarni tatbiq etish, raqamli boshqaruv tizimlarini integratsiya qilish va xodimlarni xalqaro tajribalar asosida tayyorlashni oʻz ichiga oladi. Innovatsion yondashuvlar orqali temir yoʻl tarmogʻining raqobatbardoshligini oshirish va zamonaviy infratuzilmani yaratish imkoniyatlari kengayadi.

Ijtimoiy masʼuliyat Oʻzbekiston temir yoʻllarini rivojlantirishning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Tarmoq xodimlari uchun qulay mehnat sharoitlarini yaratish, ijtimoiy dasturlarni kengaytirish va ekologik tashabbuslarni amalga oshirish orqali jamiyat va xodimlar bilan mustahkam aloqalar oʻrnatiladi. Shu bilan birga, xodimlar va jamiyatni qoʻllab-quvvatlash loyihalari tarmoqning ijobiy imidjini shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, Oʻzbekiston temir yoʻllarini rivojlantirish va moliyaviy texnologiyalarni qoʻllash imkoniyatlarini samarali tashkil etish tarmoqning nafaqat milliy darajadagi, balki xalqaro miqyosdagi raqobatbardoshligini oshiradi. Innovatsion texnologiyalarni joriy qilish, strategik rejalashtirish va ijtimoiy masʼuliyat dasturlarini rivojlantirish tarmoqning umumiy samaradorligini taʼminlashga xizmat qiladi. Shu sababli, temir yoʻl tarmogʻidagi boshqaruv jarayonlarini muntazam ravishda tahlil qilish va takomillashtirish tarmoqning uzoq muddatli muvaffaqiyati va barqarorligini taʼminlashda muhim rol oʻynaydi.

Manbalar roʻyxati

1. **Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, PQ-329-son.** "Oʻzbekiston Respublikasi temir yoʻl transporti sohasini tubdan isloh qilish chora-tadbirlari toʻgʻrisida." Qaror kuchga kirgan sana: 11.10.2023.
2. **Karriyeva Yaqutxon Karimovna va boshqalar.** "Oʻzbekistonda raqamli logistikani rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari." Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Buxoro davlat universiteti. DOI: https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss3/i33
3. **S.S.Gʻulomov, R.X.Alimov, B.Yu.Kodiev va boshqalar.** "Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari."
4. **X.A. Muxitdinov, A.A. Sobirov.** "Boshqaruv nazariyasi." Oʻzbekiston Respublikasi Oliy va oʻrta maxsus taʼlim vazirligi tomonidan nashr etilgan.
5. Maxmudova, G.N., Karimov, D.M., & Xaitboyev, B.X. (yil koʻrsatilmagan). Oʻzbekistonda Moliyaviy Texnologik Korxonalarining Rivojlanishi va Istiqbollari. Mirzo Ulugʻbek nomidagi Oʻzbekiston Milliy Universiteti, Iqtisodiy Nazariya Kafedrası.
6. Vahobov, A.V., & Malikov, T.S. (yil koʻrsatilmagan). Moliya. Oʻzbekiston Respublikasi Oliy va Oʻrta Maxsus Taʼlim Vazirligi tomonidan tavsiya etilgan darslik.